

MAGYAR NÉP

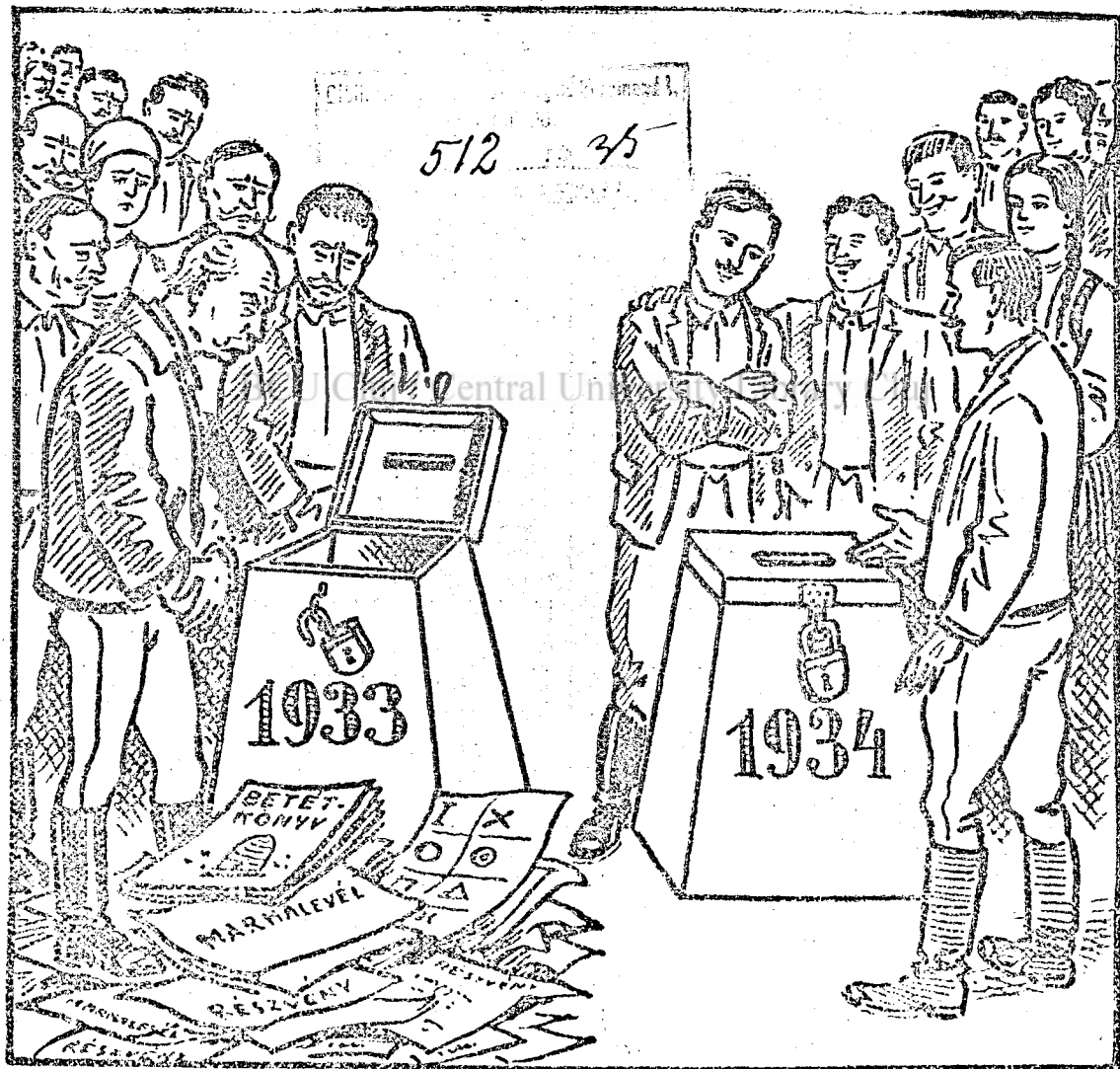
KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
Egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 250.— L.

FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)
5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

A múlt és jövő urnája előtt!

János öreg gazda az 1933. esztendő urnája előtt búsan szól a körülötte állókhoz: — Ebből az urnából bizony elég sok baj és keserűség került ki számunkra. Hadd tűnjék el szemünk elől mihamarább, miután már végig szenvedtük keserves tartalmát.

Péter az 1934. esztendő urnája előtt így reménykedik: — Gyülekezzünk a zárt urna köré, hátha örvedetesebb dolgok kerülnek ki belőle, mint az elmúlt esztendő urnájából.

Cenzurat: Maior Negulescu.

A jövő útja.

Az új esztendő kapuján áthaladtunk és megnyílt előttünk ismét egy új alkalom az újra kezdésnek ígéretével. A jövőt sötét titok homálya takarja el előttünk s bizony még a legbölesebb ember sem adhat feleletet a kérdésre, hogy vajjon mit hoz számára a következő óra? Örökre esendesen áll a mult, gyorsan repül a jelen és sötét titok takarja el a jövőt, amint a régi tanítás hirdeti. Pedig a jövőt mégis biztosítani szeretnénk, azt kívánjuk, hogy jelenünk útegyengetés legyen egy boldogabb jövő számára. Ezért foglalkoztat most is a kérdés, hogy miképen tudnók jelenlegi helyzetünkben úgy betölteni feladatunkat, hogy kötelességteljesítésünk valóban útegyengetés legyen egy boldogabb jövő számára?

Valamikor régen történt, amikor az újszerű gazdasági elméletek viszhangot kezdtek ébreszteni az emberek lelkében, hogy a kiváló és böles férfiut, Franklint, ifjú munkások kérdezzék meg, hogy mi a véleménye a különböző új tanításokkal, elméletekkel szemben? A böles férfiú így felelt:

— Barátain én csak azt mondok, hogy az én véleményem minden elmélettel szemben az, hogy aki azt tanítja és hirdeti, hogy ebben a világban munkásság, becsület és szeretet nélkül boldogulhat az ember: hazudik és az olyan embernek sohasem lehet és sohasem is szabad hinni.

Ez az igazság és ehhez kell mérni minden egyebet. Azt gondolom, hogy ez a tanács igazít el minket is a legjobban a jövő helyes útját kereső tépelődéseinkben.

Bizony most, a kevéssé sikerült választások után a komoly csalódások, az elszenvetett igazságtalanságok, kétségek sulyos próbára teszik hitünket. Azonban igazat kell adnom annak a helyes útmutatásnak, amelyre nem régen közéletünk egy kiváló munkása mutatott reá, hogy amikor nemzeti életünknek egy-egy fájdalmas jelenségének vizsgálatánál egyetlen olyan okot meg tudunk állapítani, amely azt mutatja, hogy a bukás, vagy eredménytelenség felidézésében nemesak mások a hibások, hanem mi magunk is mulasztásokat, bűnöket követünk el, akkor sohasem szabad mások vádolásával elnémitani saját lelkiismeretünk vádját, hanem mindent el kell követnünk az igazi bűnbánat és nemzeti fele-

Pokoli kínok után teljes gyógyulás

által.

Togal millő esetben bevált szer

Rheuma	Ülőidegzsába	Ideg- és főfájás
Köszvény	Spanyolmátha	Küléses megbetegedés

esetén.

Togal azonnal segít és a szivre és gyomorra teljesen ártalmatlan!

Van-e más hasonló szer, mint a Togal, melyről több mint 6000 orvosnak oly nagyszerű, írásban adott véleménye van? NINCSI!

Togal oldja a húgysavat és így a bajt közvetlenül gyökerében támadja meg! Erősen bakteriumölő!

Nincs ennél jobb szer! Biztosan használ!

Ne kísérletezzék más hasonló szerekekkel! Mások már megtették ezt Ön helyett és ők mind Togal-t szednek most! Egy kísérlet Önt is megfogja győzni. Az összes gyógyszerárakban és drogériákban. Lei 52.—

lősségérzés felélesztésére, hogy komoly és összefogó elhatározással az elkövetett hibát jóvátehesük, a mulasztást helyre hozzassuk. Ez legyen saját dolgaink intézésében, a jobb jövő útját kereső elmélkedésünkben, újévi állásfoglalásunk. Kétségtelen, hogy a legutóbbi választásoknál is bizonyára károsan jelentkezt két olyan jelenség, amely magyar közéletünket állandóan gyengíti. Az egyik az, hogy a különböző új elméletekkel, haszontalan, üres ígérgetésekkel, jelszavakkal szemben különösen a Székelyföldön sokan elfelejtették szembe állítani a magyar józanságot és a hangzatos jelszavakat nem vizsgálták meg a Franklin által olyan szépen összefoglalt mérték mérlegén, hogy aki nektek azt tanítja, hogy munkásság, becsület és szeretet nélkül boldogulhattok e világban, ne higgyetek annak, méregkeverő az olyan ember. Az eredményt mindenesetre érezhetően befolyásolta az, hogy a józan bírálatot nem alkalmazták sorainkból többen és elhagyták az egyenes útát,

amelyen Magyar Pártunk becsülettel igyekszik népünk boldogabb jövője érdekében dolgozni.

Bizonyára most is kísértett a másik magyar betegség, a közöny, a nemzeti kötelesség elhanyagolása. Még mindig vannak emberek, akik elfelejtik az egyszerű igazságot, hogy a mulasztási bűnök sokszor még súlyosabbak, mint a cselekedeti bűnök. Ha az én mulasztásommal elvész egy magyar ember elhelyezkedése, mulasztásommal éppen akkora bünt követek el, mint amekkora bünt az követ el, aki az árulás útjára lép. Ezt nem akarjuk mi megérteni és ameddig ezt meg nem értjük, amíg a kötelességteljesítésből mindenki becsü-

letesen és egyformán ki nem veszi a részét, addig sohasem várhatunk megfelelő eredményt és sikert.

Az új esztendő mindig valami különös varázsszal hat az emberre és a varázs abban van, hogy fáradt ember előtt felragyogtatja az újrakezdés biztató ígéreteit. Háttha másképpen, háttha jobban lesz minden? Ennek megsejtése éleszt új reményt a szívben. Mi azonban maradjunk meg az igazság mellett, hogy semmisen sem lesz másképp és semmi sem lesz jobban mindaddig, amíg komolyabb munkával, tisztább meghizhatósággal és áldozatkészebb szeretettel meg nem tanulunk élni, dolgozni népünkért.

Külföld

Boldog Karácsony Angliában. Hosszá évek óta nem volt a szigetországnak olyan boldog karácsonya, mint az idejé. A békebeli karácsonyokéval vetekedő forgalom kereskedelemben és iparban egyaránt s ez a gazdasági életnek olyan lendületet adott, amelytől teljes felfrissülést várnak s ettől a békeidők boldogságának gyors visszatérését. A hivatalos nyilatkozatok is biztatóan hangzanak. Ezek szerint Anglia áthaladta a gazdasági válság nehezebb részét s már nincs messze gazdasági életének teljes egészsége. A munkanélküliek száma az utolsó hónapokban állandóan és nagy arányban csökkent s ez a csökkenés egyre tart. A jó eredményt a kormány helyes pénzügypolitikája s következetes, kitartó munkája hozta meg, amely idegesség nélkül, férfiasan nézett szembe a nehézségekkel, míg sikerült fölöttük urrá lennie.

Ez az angol siker hosszabb-rövidebb idő alatt az egész világon fogja éreztetni jó hatását, mert a világ legnagyobb fogyasztója ma is Anglia s ha ott

megkönnyül az élet, megint tud vásárolni és ezzel segíteni az egész világ gazdasági életén.

Az angol viszonyok eme kedvező változása természetesen nagy mértékben emelte Anglia külpolitikai befolyását is, amire szintén szüksége van a világnak.

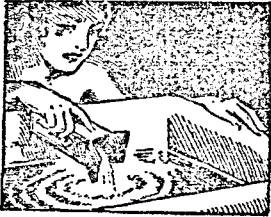
Hitler külföldre készül. Egy ideig az volt a helyzet, hogy Franciaország és Németország közvetlen tárgyaláson fogják rendezni a két ország között függő kérdéseket, ezek között a leszerelés és a francia biztonság kérdését is. Az olasz kormány a Népszövetség átszervezéséről szóló terve után azonban Franciaország nem hajlandó a Népszövetségen kívül egyezni s ezzel megszakadt a közvetlen tárgyalások lehetősége. Viszont Hitler mindenáron rendezni kívánja Németország helyzetét Európában s ezért arra határozta el magát, hogy ő maga fog a főbb államok kormányaival tárgyalni s elutazik Párisba, Londonba és Rómába, majd Prágába, Bécsbe és Budapestre is. Ez az érdekes terv valószínűleg már az újvielején végrehajtásra kerül s mindenestre bizonyítja Hitler komoly szándékát, a békére,

amit az is megerősít, hogy Franciaországgal tíz éves meg nem támadási szerződést akar kötni. A Hitler terve mindenestre szép és érdekes. Még kérdés azonban, hogy a világpolitika titkos áramlatai nem fogják-e félresodorni?

Középeurópa rendezése. Már az elmúlt évben ez volt az európai ügyek egyik legtöbbször tárgyalt kérdése. Különösen a francia politika foglalkozott vele, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy Németország ellen szilárd támogatást várhasson ne csak a kisantant államaiból, hanem a többi középeurópai államtól is. Amint látszik, az elkezdődött új évnek szintén ez az egyik legfontosabb kérdése, mert a francia miniszterelnök közelebbről ellátogat minden érdekelt középeurópai államba, hogy francia közvetítéssel megvalósítsa a részleteiben teljesen még nem ismert francia tervet. A hírek szerint a francia miniszterelnök Bécsbe és Budapestre is ellátogat.

Japán ellen. Egész komoly alakot öltött az a terv, hogy Amerika, Kína és a Szovjet szövetségben egyesülnek a japáni törekvések ellemsúlyozására. A három állam már több alkal-

Balzsamos oxigénes fürdői vettem 10 percig, fiz ével fiatalodtam utána

az izületi fájdalmait, az izmok ernyedtségét, a lábak zsibbadása megszűnik,

S. Valéria urhölgy írja Bécsből a lécsi cs. és kir. udv. gyógyszerár-nak, mely a SZT. ROKUS LÁBSÓ össejtését a tudomány mai állása szerint tökéletesítette:

Középkorú nő vagyok, de férjem szerint mégis olyan, mint egy fiatal lány. A mai gondok, a napi munka estig kifáraszt és ez a fáradtság — mit tagadjam — meg is látszik rajtam. Elutaztak pihenni? Erről szó sem lehet, tehát megkérdeztem egy

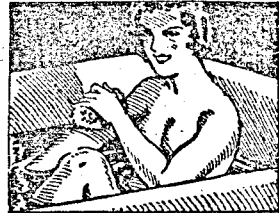
orvost mit tegyek, hogy külsőm is olyan friss legyen, mint magam lelkileg érzem.

Ezt a tanácsot kaptam: Vegyem a legközelebbi gyógyszerárban vagy drogériában egy csomag SZT. ROKUS SÓT. Ebből két tetézett evőkanállal szórjon egy kád melegvizbe. A SZT. ROKUS SÓ a fürdő-

vízet tejszerűvé változtatja, dusan gyöngyöző oxigén fejleszve. Adja át magát teljesen a balzsamos, lágy víz jótékony hatásának, masszírozza magát az ujjaicszó oxigénes vízben.

Amilyen mértékben a ROKUS SÓ különleges lóp- és sejtépítő sói a bőr

pórusaiba hatolnak, ugyanugy énkülnék a bőr szövetel, az izmok rugalmasodnak, a fáradtságérzet megszűnik.

A fürdőből kilépve az egész test kicsérleődik. Jóleső megnyugvás fogja el. Az arc ráncai kismulnak. Egy csodálatos életfluidum fogja Ont átjárni, a fiatalág és nagyszerű érzetével párosulva.

A tanácsot megfogadtam, amikor csak lehettem, SZT. ROKUS-fürdőket veszek és mondhatom, az oxigén csodát tesz a kimerült és sokszor fájos tagjaimmal.

Az egész dolog egy csekélységbe kerül. Egy kis csomag 25 lei. Vezérképv.: Rozsnyay gyógyszerár AKAD Piacja Avram Jancu.

lommal hangoztatta érdekközöségét az előretörő s elég erőszakos módon hódító Japánnal szemben. Ha ez az érdekközöség csakugyan szövetséget teremt közöttük, akkor új világháborúval kell számolnunk a távoli keleten, minthogy az ottani viszonyok közvetlenül nem érdekelt s ezért tárgyilagos ismerői szerint ott ma épen olyan a helyzet, mint volt annak idején, a világháború kitörése előtt Európában.

A magyar pulyka diadala. Nem látszik nagyon külpolitikai hírek, pedig összefüggésben van a világpolitikával, természetesen gazdasági téren. Az angliai fellendülés folytán, amelyről már megemlékeztünk, nagy emelkedést ért el a magyar majorság angliai kivitele. Egyedül pulykából — ez az angolok hagyományos karácsonyi sültje — több millió pengő értékűt szállítottak ki Magyarországról a karácsonyi ünnepek előtt Angliába. Ezenkívül egyéb leölt majorságot is nagy számban, különösen csirkét, amit jóízű husáért nagyon kedvelnek Angliában.

Ebből is látszik, hogy milyen nagy területre van hatása a gazdasági viszonyok változásának.

Meggyilkolták Duca miniszterelnököt. December hó 29-én este váratlan és megdöbbentő politikai gyilkosság történt Színájában. Duca miniszterelnök kihallgatáson jelent meg Károly királynál, hogy beszámoljon a szenátorválasztások végső eredményéről. Duca este 10 órakor akart Bukarestbe utazni a színajai pályaudvarról. Miközben Duca kíséretével a pályaudvar előfolyosóján a vonat érkezését várta, a tömegeből kiugrott egy fiatal ember és négyszer rálőtt a miniszterelnökre. Duca azonnal holtan esett össze. A merénylőt izgalmas hajszá után elfogták. Constantinescu Nicolaenak hívják, tagja a vasgárdának. A gyilkos beismerde, hogy a merényletre már régóta készült. A meggyilkolt miniszterelnök holttestét Bukarestbe szállították és

a román nemzet halottjaként nagy gyászpompával temették el. A kormány elnökségét a király Anghelescu közoktatásügyi miniszterre ruházta. Ez azonban csak átmeneti megoldásnak tekinthető. Minden valószínűség szerint sor fog kerülni a kormány részbeni átszervezésére. Az ellenzéki pártok is nagy megdöbbenéssel fogadták a gyilkosság hírért, több pártban a gyilkossággal kapcsolatban felvetődött a kérdés, hogy Duca meggyilkolása miatt nem lesz-e szükséges a belpolitikai erők átcsoportosítása? Minden találgatást egyelőre korainak kell neveznünk. A kormány helyzete Duca halála után is szilárd és a parlament január 10-én megkezdí működését.

Juhok, szarvasmarhák májméltelybetegségét

biztosan
gyógyítja:
ELLEN-féle

»MONIL«

» Icsó, megbízható, egyszerű kezelés

Hírek

A legnagyobb vasúti szerencsétlenség. A franciák karácsonyi ünnepét óriási szerencsétlenség döntötte gyászba. Páris közelében egy gyorsvonat belerohant egy álló személyvonatba s valósággal végig gázolt rajta. A személyvonat pozdörjába tört romjai alól 205 halottat s többszáz sebesültet emeltek ki. A szerencsétlenséget az okozta, hogy a vasut jelző készülékei nem működtek.

Károly király szerint legelőször a gazdasági bajokat kell rendezni. Károly, román király nyilatkozatot adott egy francia újságnak. Károly király nyilatkozatában kihangsúlyozta, hogy elsősorban a gazdasági bajokat kell rendezni, mert a politikai események alárendeltjei a gazdasági életnek. A király nyilatkozata után méltán várhatjuk, hogy a közelebről összeülő parlament a gazdasági bajok megoldását fogja főfeladatának tartani.

Jövő évben nem kell adóvállomást tenni! A pénzügyminisztérium nagy jelentőségű tervet dolgozik. A terv szerint 1934-ben az adózóknak nem kell új adóvállomást tenniük, elmaradnak az adóárgyalások. A pénzügyminiszter rendeletével azt akarja elérni, hogy az adózó polgárok és a pénzügyi lisztviselők minél kevesebb kerüljenek egymással kapcsolatba. A rendelet mögött azonban rejlik valami, amit nem hallgathatunk el. A gazdasági válság miatt mindenkinek csökkenőben van a jövedelme. Ha tehát nem lesz új adókivetés, mindenkit a régi, nagyobb jövedelme alapján fognak megadóztatni. Azok, akik magasnak találják tavalyi adójukat, meg-

képviselő nem felel meg annak a számnak, ami a magyarságot arányszáma szerint megilletné, de

nyugodt lelkiismerettel állíthatjuk, hogy nem a magyar szavazók akaratán múlt az eredmény, hanem azt a kormány minden lehető eszköz igénybevételével formálta a maga javára.

Szomorkodnak a karikások. A lefolyt képviselőválasztások méltó bizonyítványt szolgáltatottak a román nemzeti pártnak, amelyik eddig az országot kormányozta. A karikások olyan kevés szavazatot kaptak a választások alkalmával, hogy alig lesz a parlamentben 30 képviselőjük. Tekintettel arra, hogy még néhány hónappal ezelőtt kétszázötven nemzeti párti képviselő ült a parlamentben, a mostani eredmény óriási bukásnak tekinthető. Most elmélkedhetnek arról a karikás magyarok, hogy milyen pártot támogattak. Különben a nemzeti párt kebelében Maniu és Vaida hívei között tovább folyik a harc. A belső ellentétek a román nemzeti parasztpárt teljes felbomlását siettetni fogják.

Nincs képviselőjük a szociálistáknak! A szociálisták a képviselőválasztásokon olyan gyenge eredményt értek el, hogy egyetlen képviselőjük sem jut be a parlamentbe. Mindenestre azt is mutatja ez, hogy a magyar munkásság nagyrésze belátta: csak a Magyar Párt zászlója alatt harcolhat jogainak kivívásáért.

A magyar választók ez alkalommal is minden akadályon keresztül igyekeztek eleget tenni magyar kötelességüknek. Megható eseteket jegyezhetünk fel ennek a választásnak a krónikájába arról, hogy milyen áldozatos tettek hitet mindenütt a magyarok hűségükről és igaz magyarságukról.

A vegyes lakosságú megyékben nagyobb szabadságot biztosítottak a választásoknak. Itt azonban más bajok akadályozták meg a magyar szavazókat kötelességük teljesítésében. Sok helyen úgy osztották be a magyar községeket a szavazó körletekhez, hogy 25—30 kilométeres utat kellett a téli hóban és fagyban megtenniük. Azonban ez a számítása nem vált be a kormánynak, mert a magyar szavazók egész éjszakai menetelések után estig kitarítottak a szavazóhelyiség ajtajában, hogy szavazataikat leadják.

Büszkék lehetünk tehát erre a választásra.

Igaz, hogy ez a

felebbezhetik kivetett adójukat, köztudomásu azonban, hogy az adófelebbezési eljárás nagyon nehézkes. Tehát a látszólag hasznos rendeletből bizonyára sok kár fog származni.

Szerencsétlenség történt Maroson. A hunyadmegyei Nagyrápolyt község jegyzője Trif Ioan a Maroson keresztül a piszkii állomásra akart szánkájával jutni. A jég a szánkó alatt beszakadt. A segítségre siető emberek a jegyzőt és kocsisát, továbbá egyik lovat megmentették. A másik ló a Marosba fulladt.

A választások halottja és sebesülte. A Regátban a választások alkalmával véres összecsapások voltak. Valea Boului primárját meggyilkolták. Valea Seastuluiban két választót revolverlövésekkel sebesítettek meg. Petrozásnyben is sajnálatos eset történt.

Több mint 6000 orvos igazolja a Togat kiváló fájdalomcsillapító és gyógyító hatását, csuzos, közvényes- és ideg-fájdalmaknál. Hűléses betegségeknél is régóta beváltak a Togat-tabletták. A hatása közvetlenül mutatkozik. A Togat teljesen ártalmatlan és nem fejt ki káros hatást sem a gyomorra, sem a vesékre vagy más szervekre.

A nagy hideg miatt befagyott a Duna, farkasok pusztítanak Romániában. A nagy és tartós hideg miatt a Duna alsó folyásán is befagyott. A külföldi hajók sietve hagyják el a dunai kikötőket, nehogy a fagy miatt később ne tudjanak elhajózni. A farkasok a nagyobb erdőségekből lehúzódtak az emberek által lakott vidékekre és a háziállatokban nagy pusztítást visznek végbe.

Lezuhant a londoni repülőgép. A London és Köln között közlekedő repülőgép a köd miatt neki ment egy rádióállomás antennatornyának. A gép azonnal lezuhant, két vezetőliszt és nyolc utas meghalt.

Adomány a sófalvi tűzkárosultaknak. Simó Lajosné uraszony 1322 lejt küldött a felsősófalvi tűzkárosultak felségélyezésére. Az összeget cséplés alkalmával gyűjtötte össze, amint arról lapunkban megemlékeztünk. A gyűjtést Mikis Imre gépész, Szabó Ambrus és Bihari Zsákolók végezték. A természetbeni adományokból befolyt T. váraljáról s Halmi környékéről, továbbá Bresszer gépész útján 1322 lej. Ebben benne van a halmihegyi gyerekek 58 lejnyi gyűjtése. Terményekből nagyobb mennyiséget adtak Angi Antal és felesége. Tóth Gábor, Kósa Gusztó, Bodnár Béla, Egyed Bálint, Varga Imre, Szabó Ambrus, Simó Lajosné. — Fogadják a gyűjtési akcióban résztvevők a sófalvi tűzkárosultak hálás köszönetét a küldött adományért.

Óriási köd van Angliában. Angliában olyan sűrű köd van, hogy minden forgalom megbénult. A vonatok nagyon lassan közlekednek, óránként 5—10 kilométernyi utat tesznek meg. Londonban az utcai forgalom teljesen megakadt. A köd miatt nagyon sok baleset történt. A londoni ködnek eddig 5 halálos áldozata van.

Halálos bányász-szerencsétlenség. Az Abrudbánya közlemben levő „Scaune“ nevű bánya közelében 4 bányász dinamitot készített elő robbantáshoz. A dinamit meg volt fagyva. Tudvalevőleg a megfagyott dinamit nagyon könnyen robban. A bányászok ezt nem tudták s így munka közben a dinamit felrobbant. Három bányász meghalt, egy súlyos sebekkel menekült meg a szerencsétlenségből.

Vérszegények, sápadtak, étvágytalanok, legyengültek, gyakori fejfájásban szenvedők, tüdő- és mellbetegek, gyomor és bélbajban szenvedők, kérjenek ismeretető füzetet a fenti betegségekről. Teljesen díjtanul küldi: dr. Gutori Földes Béla gyógyszerész és vegyészeti laboratóriuma, Arad, Str. Eminescu 21.

Minden községben adják elő a műkedvelők a „DÜSGAZDAG“

cimű bibliai szindarabot. Az előadás joga három példány megvásárlásával szerezhető meg.

Minden magyar ember jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

„MINERVA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG“

tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni

MÉZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Hogyan értékesíti terményeit a holland gazda?

Az erdélyi gazda, ki terményeit előállítási áron alul is kénytelen sokszor elveszteni, bizonyosan némi irigységgel fog gondolni e sorok elolvasása után a távoli Hollandia gazdáira, kik nem kell, hogy a városi piacokon egész napokat eltöltsenek terményeikkel, míg valahogy azokat olcsó áron eladják, sokszor elvesztegetik, hanem meghatározott napon és órában a „Veiling“-en értékesítik az elérhető legmagasabb áron. Mi az a „Veiling“, röviden elmondom.

A *Veiling* hollandi műszó, elnevezés egy újabb fajta intézmény jelölésére, melyet a világháború után létesítettek a hollandok gazdasági terményeik könnyebb értékesítése végett. Amolyan árverés vagy árlejtés féle a *veiling*, melyen a holland gazda gabonáját, gyümölcsét, veteményét, sajtját, vaját az elérhető legmagasabb áron a legrövidebb idő alatt eladhatja.

Tágas csarnokban, a hét bizonyos napjának előre meghatározott órájában tartják a *veilinget*. A csarnok egy nagy előadó teremhez hasonlít, melynek egyik felében az előadói emelvény van s vele szemben hátrafelé emelkedő padsorok. Az emelvény és padsorok között tágas kövezett tér van, hová kívülről az ülőhelyek között széles kocsút vezet. A csarnok előtt az utcán hosszú sorban, előre megállapított sorrendben állanak azoknak a gazdáknak terménnyel megrakott szekerei, vagy teherautói, kik terményöket a *veilingen* akarják értékesíteni s azt a *veiling-bizottság* elnökének előre bejelentették. A csarnokban az ülőhelyeken a vásárlók foglalnak helyet. Az emelvényen a *veiling-vezető*, az árlejtési bizottság elnöke ül, kinek feje fölött egy óra van. Azonban ennek az órának számlapján nem 1-től 12-ig van számozás, hanem 1-től 100-ig. Rendszerint ennyi ülőhely van a vevők padsoraiban. Az órának csak egy mutatója van, de az is áll.

Kezdődik a vásár, a *veiling*. A csarnok kapuja feltárul, begördül az első kocsi s megáll a csarnok piacán. A teremben néma csend. A *veiling-vezető* ekkor harsány hangon ki-

kiáltja a szekéren, vagy autón levő termény mennyiségét, árát. A csarnokban ismét csend. Ekkor az elnök feje fölött levő óra mutatója egy számra ugrik s ugyanabban a pillanatban a szám mögött felgyul egy villanykörte, ami azt jelenti, hogy az árut megvették.

Hogy lörtént ez? Minden ülőhely számozva van s minden ülőhelyen van a villanycsengő gombjához hasonló gomb; ezt *drótvezeték* köti össze az órával, mely nem óra, hanem egy nagyon ügyes villamos gép. Ha az árut valamelyik vevő meg akarja vásárolni, megnyomja a gombot s abban a pillanatban a mutató jelzi a vevő számát s a felgyúló villanyfény jelenti a vásár megkötését. A kocsi megfordul, kimegy, a gazda terményét a vevőnek átadja, árát készpénzben azonnal átveszi s mehet dolgára. Eltávozás után azonnal jön a következő kocsi s folyik tovább a vásár, a *veiling*. Lárma, beszéd, zaj nincs, minden a legnagyobb rendben s csendben megy végbe.

Hátha a vevők tulságosan magasnak találják a kikiáltott árat? Meghatározott idő elteltével, ha vásárló nem jelentkezik, valamivel alacsonyabb árat kiált ki a *veiling-vezető* s ezt ismétli addig, míg az áru elkél. Azonban az eladó ekkor is nyugodt lehet afelől, hogy az elérhető legmagasabb árat kapta.

A *veiling* legfőképen a gyümölcs, vetemény, korai pityóka, sajt, vaj, tojás kellő értékesítésére törekszik, de átvesz értékesítésre a keresletnek megfelelő mennyiségben más gazdasági terméket is, de mindig s mindenből csak elsőrendű árut. Tudják ezt a kereskedők is és ezért a *veiling-csarnokok* soha sincsenek vásárló nélkül s az ár, mit ott a gazda kap, mindig az elérhető legmagasabb. Ez a körülmény a gazdákra is rendkívül serkentőleg hat, minek következtében a holland gazda igyekszik mindenben a lehető legjobbat termelni, mert tudja, hogy így a *veilingen* a legmagasabb árat fogja kapni s biztos abban, hogy terményét nem kényszerül selejtes áruként olcsón elpocsékolni.

Ez az eladási rendszer Hollandiából, hol már több év óta bevezették, lassanként-tovább terjed s Németország szomszédos részeiben, különösen a Rajna alsó folyásának vidékén, már sok városban alkalmazzák. Gyakorlati előnyeinel fogva mindenütt nagyon jól bevált

s remélhető, hogy lassanként mindenüvé eljut, talán valamikor még hozzánk is és akkor gazdáink nem fogják irigyelni a boldog hollandusokat, hanem ők is gyorsan és jó áron tudják majd értékesíteni terményeiket az erdélyi — Veilingeken. Z. S.

Ültessük be kertjeinket. Uj-esztendő után a tavaszra kell gondolnunk és minden földtulajdonosnak olesó és legfőbb gondja, hogyan tudja házatáját, kertjét, gyümölcsösét szebbé, jövedelmezőbbé tenni minden esztendőben? — Az első napsugár amint kiesal a házból, leszűk a tavasz ébredését, a rügyek fakadását, virágok nyílását kertünkben és gyönyörűséget találunk minden kis növényünk fejlődésében. Minden telek és gyümölcsös tulajdonos már most el kell készítenie a tavaszi ültetések, nagyobb telepítések tervét, hogy a hó eltárolódása után azonnal és idejében elvégezhetők legyenek a télmunkák is. Készítsük el az új kerteknél, gyümölcsösöknél az ültetési tervet, válogassuk ki a talajnak és éghajlatnak legjobban megfelelő gyümölcsféléseket és fajtákat. Diszkertjeink részére hasonlóképpen készítsük el a tervet és válogassuk ki, hogy hova, milyen diszkokrot, diszfát, cserjét, vagy évelőnövényt akarunk ültetni. Meglevő, régi kerteknél vegyük számba, hogy hova mit kell pótolni, mit akarunk felújítani, kicserélni. Ha valamiben tanácsra, vagy felvilágosításra van szükségünk forduljunk az Erdélyi Gazdasági Egylet Kertészeti és Gyümölcsészeti Szakosztályához, (Kolozsvár, Attila-u. 10.), egy válaszbélyeggel felszerelt levélben. Az egyesület amellett, hogy díjtalanul áll az érdekeltek rendelkezésére, a csemetéket is közösen és előnyös

áron, a legjobb minőségben szerzi be és osztja ki. Így nagy megtakarítást és előnyt nyújt a hozzáfordulók részére. — A telepítésnél, vagy pótlásoknál és általában már a tervek elkészítésénél előre gondoljunk egy csekély befektetést és kevés munkát igénylő kedves mellékfoglalkozási ágnak a méhészetnek a bevezetésére és érdekeire. Lehetőleg mézelő növényeket ültessünk. A gyümölcsfák mind mézelők. Ahol csak lehet állítsunk be méheseket is a kertekbe, gyümölcsösökbe, mert ennek többszörös hasznát fogjuk

látani. Méhészettel gyermekek és öregek is tudnak foglalkozni, akik nehezebb testi munkát nem végezhetnek. Amellett, hogy hasznos, jövedelmet hozó, mellékfoglalkozási ág, a leg-egészségesebb tápszert állítjuk ezuton elő házilag, a mézet. A méz: erő, egészség, a legkönnyebben emészthető, vitamin-dús tápszer, legegészségesebb esemege. Ezenkívül a gyümölcsfák megtermékenyülését a méhek igen nagy mértékben elősegítik. Méhészeti tanfolyamokat évenként rendez az Erdélyrészi Méhész Egyesület (Kolozsvár, Attila-u. 10.), amelyeken 10—14 nap alatt elsajátíthatók a tudnivalók. — Kertjeinket a kártevőkkel szemben állandóan védenünk kell. A védekezés már a tél folyamán kezdetét kell, hogy vegye. Az első fagymentes napon, de még rügyfakadás előtt, be kell jól lemosással permeteznünk gyümölcsfáinkat Novendával, gyümölcsfakarbolineummal, mert így a fán telelő összes kártevőket egyszerre elpusztíthatjuk. Ilyenkor tisztogatjuk le — permetezés előtt — a fa lehámló kéregrészeit is és takaríthatjuk le, jól többől a száraz ágakat is, bekényén a sebhelyeket Almola nevű szerrel, amely megvédi a fát a beszáradástól, odvasodástól. A permetezésre vonatkozólag is díjtalanul nyújt részletes utbaigazítást az E. G. E. titkári hivatala.

Fajtaazonossági és csiraképeségi garancia mellett ajánljuk a legkiválóbb minőségű eredeti Németországból, Hollandiából és Dániából importált Konyhakerti, Virág, Fű, Takarmányrépa és mindenféle Gazdasági

MAGVAINKAT

»ERFURT«

Salamon & Stefan

Magtermelés és Magkereskedés

CLUJ-KOLOZSVÁR,

Piața Mihai Viteazul (Szécsenyi-tér) 38 sz.

A legkisebb rendelést is azonnal postázzuk.

ARJEGYZÉK INGYEN!

Petőfi Sándor összes költeményei

az Erdélyi Irodalmi Társaság kiadása 676 füzve 100 lei, diszkötésben 150 lei Megrendelhető kiadóhivatalunk utján

Újévi számvetésre hívjuk Erdély magyarságát!

Az életben sok olyan kérdés merül fel és megy át köztudatba, amelyre, úgy gondolja a felületes szemlélő, nem érdemes feleletet adni annál kevésbé érdemes vele mélyebben foglalkozni, mert hiszen az köztudomású, azt mindenki tudja. Azonban ha választ kellene adni: igen kevesen tudnák azt megadni, — mert mélyebben nem foglalkozott vele csak épen naponta hallotta és újságcikkekben olvasta a kérdés fontosságának hangsúlyát.

Ilyen kérdés felekezeti iskoláink fontossága is. Sokat és sokan beszélnek róla s igen sokat irnak is az újságok e kérdésről, épen ezért köztudomású, mindenki tudja, hogy mennyire fontos — úgy felületesen.

Az ősök példája.

Hitelődeink jól fogták fel a hitvallásos iskola fontosságát, mert régen minden önálló egyházközségnek volt hitvallásos iskolája s ezek létesítése és fentartása érdekében igen nagy áldozatokat hoztak még rosszabb gazdasági viszonyok között is, mint a mai nemzedék. Az 1848-as háború utáni igen szegény időkben például a mi községünkben a közmunkával felépített iskolába járó gyermekek mindenike 1 véka búzát, minden héten 1 cső kukoricát és évenként 1 pengő forint tanítási díjat fizetett. Nagyon jellemző emellett, hogy abban az időben, amikor még nem volt tankötelezettség, alig néhányan voltak írástudatlanok, ami azt bizonyítja, hogy még a legszegényebbek is megfizették a magas tanítási díjakat. Abban az időben a lelkipásztor, a mester és a nyáj egyik valának, sőt a lelkipásztornak előbb mester kellett, hogy legyen. Nagyon jól tudták hitelődeink, hogy ha a fogékony gyermeki lélekbe beültetik a vallás alapfelteleit, az Istenimádást és a vezetők iránt való tiszteletet és megbecsülést; jó egyháztagokat, hű és kitarító híveket nevelnek egyházuknak, akik nemesak kitanának szent vallásuk mellett, hanem képesek nagy áldozatokra is érte. — Neveltek is azok a hitvallásos, sokszor földes padlóju iskolák, a földbe vert cövekekre szegzett deszkákon ülő gyermekekből Istenfélő és áldozatkész, becsületes hívőket.

Az ősi örökség eljátszása.

Ez az állapot mindaddig tartott, amíg megvolt a három tényező között az egymásra táltás az egyöntetűség s mindaddig, amíg nem avatkozott be egy negyedik tényező az állam, amely a lelkipásztorból is, a mesterből is hivataltokat csinált.

Mihelyt az állam az egymásra táltást megszüntette azáltal, hogy úgy a lelkipásztornak, mint a mesternek fizetést adott, az iskola tananyagát természetesen az állam szabta meg

s így az egyház kezéből lassan kicsúszott az iskola irányítása s megszűnt a mesternek a hívekre való utaltsága, a híveknek ez némi anyagi könnyebbedést jelentett, azonban lassankint megszűnt az az érzés is, hogy a mi iskolánk, ezt mi tartjuk fenn s ezzel mi rendelkezünk és ami nagyon fontos: a mi iskolánkért áldozni is kell! A mesternek és híveknek jutott kevés anyagi előnyökért az egyház elvesztette a saját iskoláikért lelkesedni tudó és áldozatkész hívő sereget. Az egyháznak csak megcsönkített jogai maradtak meg az államsegélyes felekezeti iskoláinkban. Ezekben az iskolákban azonban a jogok megcsönkítése után is megmaradt még annyi, hogy kellő felhasználás és odaadás mellett még mindig nevelhetett az egyház magának buzgó és hithű híveket. Az állami iskolákban már az egyháznak igen kevés joga maradt meg. A tanító állami tisztviselő, aki elsősorban állampolgárokat nevelt, a lelkész csak óraadó hitoktató s a kevés óraszám arra is alig volt elegendő, hogy az előírt hittananyagot lelanítsa, de egyházi nevelésről alig lehetett szó. Egyházi vezetőségünkre is alkalmazható az, hogy a jólét elpuhitja az embert, mert a boldog államsegélyes időben egészen megfelekedezni látszottak arról, hogy a hitvallásos elemi iskolákon át épül fel az egyház, ezek alkotják az összekötő kapcsot a nép és az egyház vezetősége között s a hitvallásos iskolák nélkül elvész a nép az egyházra nézve. Minden nagyobb ellentállás nélkül mondtak le iskoláinkról és adták át azokat a magyar államnak. Ez a folyamat még akkor is veszélyes lett volna az egyházra, ha nem következett volna be az, ami bekövetkezett. Egyfelől, mert a nevelés irányítása kiesett az egyház kezéből s megszűnt a hívek érdeklődése az egyház saját iskoláik iránt, másfelől pedig a néptudatába ment át az a gondolat, hogy az állam kötelessége az iskolafentartás és az ezzel járó terhek hordozása is. Mikor az iskolafentartással járó terhet levették a népről, ő akkor tudta meg s akkor érezte, hogy ő terhet hordozott, mert addig azt olyan természetesnek és magától értetődőnek találta. Mikor már egyszer e teherrel megszabadult és az a tudat is beleszögződött, hogy e tehernek hordása nem az ő kötelessége, akkor már másodszor vagy egyáltalában nem, vagy nagyon nehezen veszi ismét magára e terheket.

Tétlenség a legnagyobb veszedelem idején!

A világháború kitörésekor úgy állott a helyzet, hogy a hitvallásos iskolák száma sajnálatosan kevés volt, sőt még a háború alatt is államosítottak iskolákat. A háború kitörése már magában is nagy mértékben lejáratta az egyház tekintélyét s így már a háború alatt arra kellett volna törekedni, hogy minden eszközzel igyekezzenek

a nép és egyház közti kapcsolatot erősíteni, erre egy igen jó eszköz lett volna a hitvallásos iskolák működése, legalább a meglévők megtartása s azokban az egyház iránti szeretet és buzgóság ápolása. Ehelyett abban a kevés hitvallásos iskolában is alig volt tanítónevelés.

Igy talált az új uralom bekövetkezése. Hitvallásos iskoláinknak eddig is nagy fontossága volt, de az uralomváltással egyszerre léte-
rünké lett mind egyházi, mind faji tekintetben.

Az új uralom intézői nagyon jól tudják azt, hogy a felnőtt kisebbség beolváslása nem sikerülhet s épen azért népiskoláinkra tették rá kezüket és az ő felfogásuk szerint igazuk is van, mert mihelyt az általunk fenntartott hitvallásos iskolák megszűnnek és államiakká válnak: a jövőnk irányítása mind egyházi, mind faji tekintetben kiesett a kezünkől.

A jövő sötét aca.

Aki nincs benne s egészen közlelől nem látja, hogy az egyház és magyar faj ellen milyen veszedelmes munka folyik ma az ugynevezett magyar nyelvű állami iskolákban. Soha senki nem ellenőrizt azt, hogy tanítanak-e azokban valamit magyarul. Tisztán és egyedül a tanító lelkiismeretére van bízva a magyar tanítás. Amíg és hol a régi gárdából való magyar tanítók tanítanak (akiket csak a felekezeti iskolák elleni ütőkártyául tartanak addig, amíg vannak felekezeti iskoláink) addig még számíthatunk az ő lelkiismeretükre, az új nemzedék azonban, még ha van is lelkiismerete egyházi és faji értelemben, akkor sem tanít, annál kevésbbé nevel az egyháznak és a magyarságnak, mert nem tud. Sajnos ez, de így van. Egy tanító, aki állami iskolában járt s azután az állami képzőt végezte el — már ha egy némelyiknek sikerült oklevelet szereznie — maga sem tud magyarul, nos akkor hogyan taníthatnak magyarul? Sőt az állam arról is gondoskodik, hogy minél kevesebb tanító kerüljön ki a kisebbségiek közül s így lassan, de biztosan haladunk arrafelé, hogy magyar pályázó hiányában nem magyarokkal töltik be az állami iskolai tanítói állást, bármilyen jól megkötött szerződés ellenére is.

Igen-igen csekély máris az egyházi és magyar nevelés az állami iskolákban, de ez a kevés is a felekezeti iskolák érdeme. Ha nincs felekezeti iskola, akkor — határozottan állítom, — az állami iskolákban e tekintetben a semmivel egyenlő volna az eredmény!

Mindezek azt mutatják, hogy mind egyházi, mind faji szempontból elsőrangú fontosságú, mintegy lenni vagy nem lenni kérdése a felekezeti iskolák mindenáron való fenntartása, sőt szaporítása és tovább fejlesztése. Miután az állam megszűnt az egyháznak anyagi támogatója lenni, sőt vagyonának nagy részétől is megfosztotta, az egyháznak újra vissza kellett térnie az ősforráshoz: a néphez, az egyházfenntartó elemhez, mert csak így maradhat fenn és így tarthatja tovább intézményeit.

Aljunk sorompóba!

Tekintettel arra, hogy vallásunk és fajunk fennmaradása érdekében ilyen fontosak felekezeti elemi iskoláink, tekintettel arra, hogy épen népi szempontból olyan nagy a fontosságuk: az volna természetes, hogy egyházi vezetőség és egyháztagok, magyar vezetőség és magyar nép egy szívvvel egy lélekkel siet a hitvallásos iskolák fenntartására és támogatására. Fájdalom, ennek majdnem az ellenkezője áll fenn. Az egyház eltávolodása a hívektől, a hitvallásos iskoláknak a boldog időkben való megszűnése, ezek terhének a hívek válláról való levétele most bosszulta magát. A hívó szózatban is lehetett hiba, de a fentiekből magyarázható, hogy a hívó szózat pusztába hangzott el s vajmi kevesen értették meg s még kevesebben vitték az áldozati oltárra filléreiket. A hivatalos egyháznál előbb egy esomó kapkodás, amelynek következményeképp az állami tanítók esküt tettek és csak a régi felekezeti iskolák maradtak, amelyek száma csak egy harmada az eklézsiák számának. Azután jött a fejenkénti egyházi adó kérdése. Ez az elgondolás nem volt új egyházi életünk történetében, még egyszer próbálkoztak vele, de mint akkor, úgy most sem sikerült. Ha minden egyházközségünkben meg volna a felekezeti iskolánk az én meggyőződésem szerint, sokkal nagyobb eredménye lett volna a fejenkénti egyházi adózásnak s általában az egyház iránti áldozatkészégnek.

Igy azonban a helyzet odaalakult, hogy tekintettel a rossz gazdasági viszonyokra is, tekintettel arra, hogy látják a hívek a különleges megterhelést és nem az egyenlő arányt, ma vajmi kevés egyházközség fizeti meg az egyházi adóját. Miután ez az egyházi adó tanítói fizetésre megy, ilyenformán odajutottunk, hogy a felekezeti tanítók fizetik az 1300 lejes fizetésükből az egyházi adót, illetve nagy részben ők tartják fenn a felekezeti iskolákat.

Tizenhároméves nélkülözés áll a hátuk mögött a felekezeti tanítóknak, az ő sorsuk még kisebbségi sorsban is kisebbségi.

Egyetlen vigasztalásuk, hogy szenvedve és nélkülözve, megalázva is egyházunk és fajunk iránt minden kötelességüket elvégezték s bátran állnak ma a társadalom s a jövőben a történelem ítélőszéke elél

Iskoláink sorsa pedig épen a tanítókkal való mostoha bánásmód miatt nagyon szomorú, a régi gárda pusztul — kidől; az újabb nemzedéknek már tágabb a lelkiismerete, könnyen teszi túl magát a megélhetése javulásáért egyházi és faji szempontokon.

Gyökeres átszervezésre, más belátásra van szükség felekezeti iskoláink ügyében, mert a jeleni állapotok mellett egyharmada sem éri meg a következő évtizedet a mai felekezeti iskoláinknak s ha ezek elvesznek, sok-sok minden elvesz, ami kedves ma s értékelni akkor fogjuk, ha már elvesztettük.

(Firtosmartonos.)

Gálly Ferenc,

Mulótató

KURUCOK ÉNEKE.

1. Csinom Palkó, Csinom Jankó
Csontos karabélyom,
Szép selymes lödöngöm,
Dali pár pistolyom.

2. Nosza rajta jó katonák
Igyunk egészségell!
Menjen táncba kiki köztünk
Az ő jegyesével.

3. Ne bánkódjék senki köztünk,
Menjünk az Alföldre:
Megrontatik kezünk által
Az labanc erejét!

4. Szabad nekünk jó katonák
Duna Tisza közi,
Labbancságnak mert nincs sohull
Ottan semmi közi.

38. Az labancság takarodjék
Nemes országunkból,
Hogy végtire szalag szíjat.
Ne vágjunk hátából!

(Ének 1705-ből).

Rákóczinak híres kora!

Karácsonyelőtti számainkban Rákóczy Ferencnek, a dicső emlékü szabadsághősnek életfolyását s híres katonáinak, a kurucoknak küzdelmeit ismertettük folytatólagos közleményekben. Ezek a közlemények nagy tetszést arattak és örvendetes visszhangot keltettek különösen ifjú olvasóink körében. Mi tehát tovább ismertetjük Rákóczynak, jeles tisztjeinek, katonáinak örökre emlékeztető eseményeit. Az elkövetkezendő közleményeket is olvasóink figyelmébe ajánljuk.

1. Kuruc fufang.

Székelyudvarhely fölött, a Küküllő virágos partjain, Bethlenfalva és Kádiesfalva között egy domb terült el, amelyet Szászok táborának nevez a néphagyomány.

E dombot kétfelől egy-egy szakadékos zmosás veszi körül. Egyiket Nagy-Csalókának, a másikat Kis-Csalókának nevezik.

Mikor a Rákóczy forradalom alatt az erdélyi szászok a labanc táborhoz csatlakoztak, egy ízben nagy sereggel ütöttek táborát a Szászok táborának nevezett dombon s az udvarhelyi kuruc csapat, állván mindössze egy székely huszár ezredből, nem merete ezt a túlsúlyos haderőt megtámadni. De mégis szerelt volna valamiképp megszabadulni ettől a

nagy labanc táborától.

A székely azonban hősiessége mellett fufangos is tud lenni, ha kell.

A kuruc vezér egy ködös reggel kirúkkoltatta ezredét s bő köpenybe burkolóztatva felsétáltatta a Nagy-Csalóka árkan s aztán esőndesen, lopva lekerült velök a Kis-Csalókán Udvarhely alá.

Az ellenség látta a kuruc ezred felvonulását, de aztán nem vette észre, hogy hova mentek.

Kevés idő múlva ismét hallik egy ezred robogása a Nagy-Csalókán. Ugyanazok az udvarhelyi huszárok panyókára vetett mentében. Ezek szintén eltűnnek.

Az ellenség figyelni kezd. Két ezred huszárság már nem tréfa, ezek török a fejüket valamiben.

Alig jut azonban az eszébe, újból mozgás hallatszik a Nagy-Csalóka felől. Megint az udvarhelyi kurucok ezek kifordított mentében. De ismét csak lehúzódznak a Kis-Csalókán, hogy egy nyikkánás sem hallik s aztán dél felé egy könnyen öltözött, köpenyeg nélküli ezred üget fölfelé a Nagy-Csalókán.

Ennek már fele se tréfa! Nosza megijednek a szászok s borzasztó rémület vesz rajtuk erőt! Már hallják a huszárok robogását s képzeletben látják a vérontást, amit ezek a vadmagyarok a szászok véghezvisznek.

Nosza, elhányja fegyverét a labanc tábor, odahagyta zsákmányát s menekült ahogy csak tud, lóhalálban. Az egyetlen ezred huszárság pedig utána s vágja, mint a répát.

Mikor a szászok már a hatodik határban szaladnak: a kuruc vitézek megtérnek s vidám lakomát ülnek a labancok otthagytott ebédjén s megosztóznak a zsákmányon.

2. Kegyetlenkedések.

A magyar nemzet ellenségei tele szájjal kiértölték világgá a kuruc had kegyetlenkedéseit.

Hát nem voltak angyalok a kurucok, de azt a kuruc korszak minden történetírója beismeri, hogy *ok nélkül* soha nem kegyetlenkedtek. Ez magyar jellemvonás.

Pedig e zord időszakban, mikor a sziveket keménység szállotta meg, az sem lett volna csuda, ha olykor-olykor vérengzéseket rendezett volna a kuruc had ellenségein, akiktől annyit szenvedett.

Ennek ellenére azt látjuk, hogy a kurucok minden tette indokolt vala. Mert az, amit a császári vezérek, — köztük pl. Heiszter — elkövettek olykor-olykor csupa kedvtelésből: az messze felülmulja a kuruc vérengzéseket.

Egy esetet mindjárt mérlegre is tehetünk.

Mikor Heiszter a nagyszombati csata után e városba bevonult: a lakosságnak, mely ellenállás nélkül kitúzta a fehér zászlókat, teljes személy- és vagyon-biztonságot ígért. Ennek ellenére alighogy katonái betették lábukat a városba: rabolni és gyújtogatni kezdtek s a vezérnek akkor jutott eszébe adott szava, mikor már néhány utca végig volt pusztítva. Ám Heiszter ekkor sem azért szüntette be a polgárság zaklatását, mintha az adott szó szentsége háborgatta volna lelkiismeretét, hanem egyszerűen felérte ésszel, hogy ha e vá-

rost a saját feje felől felegeti: téli szál nélkül marad egész seregével.

Az embertelenség azonban ezután kövkezik. A harcmezőről néhány ezer sebesvánszorog be a városba. Némelyeket hóágyakon, szekereken hozzák. Heiszter az iskolákat és szemináriumokat berendezteti körzakknak s a sebesültek közül kiválogatva maga katonáit: elhelyezteti. A kuruc sebeseket pedig összeteretletti egy utcába és kiad a gyilkos parancsot:

— Egy szálíg vágjatok le mindenkit, a kurucnak mondja magát.

A parancsot végrehajtották, napokig vertek az utcán százával a szegény kuruc megeseonkitott véres tetemei, Heiszter uram dolyfős generális nem engedi azokat eltemtetni sem, míg a büzhödő testek a város egészét nem veszélyeztetik.

Halomra öletni a fegyvertelen és gyógtásért, segélyért esdő embereket, még ha az ellenség táborából valók is: oly vadság, oly embertelenség, ami méltán bosszúra ingerelheti a kuruc vezéreket.

Nem is maradtak sokáig adósok.

Bercsényi kuruc tábornok, amint meghaltotta Heiszter gonoszságát, parancsot adott Bossányi Jánosnak, hogy torolja meg a dögöt. Bossányinak éppen kezében volt néhány száz német harcos, akiket Eperjes megszállsakor fogtak el és nem akartak a kuruc pártjára állani.

Bossányi Privigyére vezényli ezeket szerencsétleneket, lerakatja velök a fegyvert a csapat elé állítja vezéroket gróf Scheffenbergget s halomra vágatja a gróffal együtt egész lábíg az egész elfogott ármádiát.

Kegyetlen, zord idők voltak, ám az elilest azon kell kezdeni, aki a gonoszságot elkezdette, ez pedig az osztrák generális vo-

Rozsagok Adomái

Talpra-esett válasz.

A 48-iki szabadságharc után tetébe borult a magyarság égtája. Üldözött vaddá vált a magyar saját földjén. A Bach-szárók örömmel pusztították magyar vagyont és életet. De sokára fellegek gyülekeztek, és végre a zsarnokok fele. Enyhíteni kellett a rozsdás sulyos bilincseken. Szükség tetett megint a hamar felejtő magyar véreire és áldozatkészse-re. Megnyílt az út a kiengesztelés felé. Mindig volt, aki az at egyengette, mindig voltak, kik mindenre fátyolt akartak ritani és mindig voltak, kik a fátyolt szívesen fogadták. A bécsi udvartól kérdés jött ró Eötvöshöz, — bizalmas rdés. Ófelsége szívesen megvendeztetné látogatásával hű attvalóit, mit kellene tennie, gy: 1. sokba ne kerüljön; 2. mindenki örüljön; 3. és Ófelsége meglegyen lepetve.

A válasz rövidesen elment. Öttesse fel Ófelsége a magyarkat kintzó rendőrminisztert. 1. évésbe fog kerülni, mert csak y darab kötél kell hozzá; 2. a rodalom minden polgára örül-fog; 3. és ha Ófelsége nem le-ádnék meg ezen a tényen, iga-n csodálkozni kellene rajta. ily keveset kívánnak a milliók még az sem teljesíthető.

Óriási munkát végeznek izmaink.

Testünk és végtagjaink mozgását az izmok szabályozzák. Az izmok, miközben a testet egy végtagjainkat mozgatják, óriási munkát végeznek. Jellemzősül a következő adatokat közöljük. Hogy fejünket egyenesen tudjuk tartani, 20 izom munkájára van szükség. A já-

rást 144 izom biztosítja. Mellkasunk is óriási munkát végez. Szívünk egy év alatt 40 milliószor dobban. Négy szívdobogásra esik egy lélekzés, évente tehát 10 milliószor veszünk lélekzetet.

Szerény igények.

- Hány éves vagy, fiacskám?
- Hét.
- És mi akarsz lenni?
- Nyolcéves.

Fősvénység.

Óriási nagy csizmában érkezik haza gazduram a vásárból. A felesége rászól:

— Megbolondult kend, hogy ekkora csizmát vásárolt?

— Dehogy is! A legnagyobb csizma ára is annyi volt, mint a legkisebbiké. Gondoltam, jól járok, ha azért a pénzért a legnagyobbikat hozom el.

TANÁCSADÓ

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt, (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csakis azon levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van.

E. G. Az állatorvos megállapítása szerint a csikónak ugynevezett papilomái (bőrszaru daganatai) vannak. A papilomák ellen legbiztosabb gyógymód a műtéti beavatkozás. Ha kevés daganat van, a lószőrrel való lekötés szokott használni. Ezt a gazdák általánosan szokták alkalmazni. Ha azonban nagy számban vannak papilomák a

csikó orrán, csak az operáció segít. Az operációt szakorvos kell, hogy végrehajtsa, mert ki kell irtani a papilomák alatt levő bőrrészletet is. A papilomáknak gyógyszerrel való kezelése nem szokott hatásos lenni.

Z. L. Fagymentes napokon murkot, petrezselymet télen is vethetünk. Ha a talaj jól elő volt készítve, és legalább 2 centiméter mély magházat tud biztosítani az elvetett magnak, nyugodtan vethet. Vetés után az ágyásokat fedje be portrágyával, majd apró szalmás trágyával és ha nincs kilátás havazásra, szórjon havat a táblára. Nehány héttel előbb jut ilyen módon zöldséghez. A jövőre nézve azonban azt ajánljuk, hogy ősz elején vesse el a murkot és petrezselymet, hogy az ősszel kikelve a tél fagyja előtt megerősöd-hessék.

D. A. Selénd. A csontléhas gyümölcsfák mézga folyásáról a Magyar Nép egyik régebbi számában részletesen írtunk. Csak pontos helyszínen megcsejtett vizsgálatok alapján lehetne megállapítani, hogy mi okozza mandulafáinak mézga-folyását. Valószínűleg tul kövér a hely. — Könnyen megeshetik azonban, hogy mandulafáink mézgasodása gombabetegségnek a következménye. Ha gondolja, megpróbálhatja a következő eljárást. Először is vigyázzon arra, hogy istálló tárgya ne jusson beteg fái alá. Alkalmazzon négyzetméterenkint 50 deka meszet és 15 deka kálitrágyát, 5 deka foszfortrágyát is tehet négyzetméterenkint. Még ajánlhatjuk a következőket: Mézgas sebhelyeket július—augusztusban vágja ki és kenje be 5 százalékos ecetesvízzel vagy fakátránnyal. — Feltesszük azonban a kérdést, vajjon biztosan mézgasodás volt fáinak betegsége vagy pedig a levéltetvek lepték el és azok vonták be az egész fát ragadós mézharmattal. Kissé hiányos leírása.

T. S. Kérvényt kell beadni a járásbíróshoz, hogy az iratot tegye vissza a körjegyzőhöz, az ismertett tényállás szerinti leltárkiigazítás végett, mely után javítható ki az illetéket megállapító végzés is.

H. A. Amennyiben adósa az 1932. április 19. és okt. 26-i törvényben előírt terminusokban kérést terjesztette be az illetékes fórumokhoz, a konverzió kedvezményeiért, amennyiben adósának nem mezőgazdasági természetű vagyona nem haladja meg jellemelegi összvagyonának 40%-át és amennyiben adóssága nem haladja meg 20.000 leit számítva művelhető földjének minden egyes hektárát, úgy az Ön követelése a konverziós törvény rendelkezései kormányozzák. I. Épen adósával nem tud írásos meg egyezést kötni, egész követelése

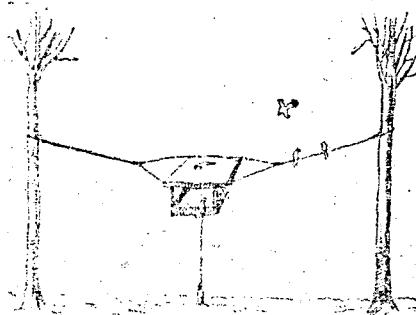
sorsát a konverziós törvény rendelkezései kormányozzák. II. Épen fentiek alapján Ön köteles a 4%-os kamatot elfogadni. III. Tekintettel arra, hogy az Ön követelése a konverziós törvény rendelkezései alá esik, követelését peresítheti, de ez csak abban az esetben ajánlatos, ha az adós a követelés mennyiségét vagy minőségét vonná kétségbe. — Ugyanis ha konverziós törvény alá esik követelése, csak 5 év múlva köteles azt adósnak fizetni és ez alatt az idő alatt csak 1%-os kamat jár Önnek. Ha azonban nem 25%-os engedményt

tesz, hanem az 1933. április fennálló tartozás 2%-át kéri 4%-os kamattal, a moratór megszűnik és a fentmaradó szeget adósa köteles félévi letekben megfizetni. IV. A tanu előtt kötött írásbeli egység érvényes, és egy esetben perben mint bizonyító eszköz szolgálhat.

P. I. Este 10 óra tájban bevetkező álmodásom, ha reggel korán kel fel és egész nap alszik, nem mondható rendelkezésnek. Tanácsadás szempontjából jó lett volna egy kicsit részletesebben írni (tetszetős írással szívesen olvastam volna!), mióta áll fenn ez a „tulkozásnak“ minősített álmodásom, meron is így volt?, mikor szokta vaesorázni?, miből áll a vaesorája? stb. Különösen fontos hogy milyen a temperamentum. *Egészségtani szempontból* Ilyes, ha valaki éjfél előtt lefeszik és nyugodtan alszik 8 óráig, mely teljesen elegendő a teljes fáradtság kipihenésére. — Néztem, hogy hány órát alszik. Megjegyezni kívánom, hogy a jegyzetkészítéssel sokat lehet segíteni, amint látjuk azt éjjeli szegálatot is teljesítő egyéneknek (vasutasok stb.). Mi lenne, ha mozdonyvezető éjjel a mozdonyon elaludna? Ha nem a „álomszuszek“ maradnia, beosztania alvásának idejét. Mentől többet alszik az ember, annál inkább kívánja az ágyat. Tehát számít a megszokás. Tanácsos este keveset enni tekintettel arra, hogy nem egyszerű — a társaság kedvéért szeretne 10 órán túl is fennmaradni, igyék teát, vagy fekete kávé, mert ezek a szívet izgatók és az „elálmosodás“ ellen küzdenek. (Gyógyszer gyanú esetén coffeint lehet szedni. 10–20 centigrammos porokban. Este 9 óra tájban 1 port.) Sört pl. este igyék, mert attól mindjárt elalszik. — Később írja meg, hogy mi lett az eredmény? Dr. G.

TANULD MEG!

Készítsük madáretetőt! Közöltük lapunkban a dióhéjból készült madáretető leírását. — Most egy kis szekrényetető leírását közöljük képpel. A szekrény 25 centiméter hosszú és 20 centiméter széles. Kis deszkadarabból könnyen el lehet készíteni. Az alsó lapot vékony deszkával körül kell szegni,

hogy az eleség ne szóródjék szét. Ennek a madáretetőnek a felfüggesztésében van a jelentősége. Vékony sodronnyal kell két fa közé felfüggeszteni olyan módon, amint az a képen látszik. Jelentősége ennek a felfüggesztésnek az, hogy a macska vagy más ragadozó állat nem tud az etetőhöz férni és nem foghatja el a madarakat. Így biztosítjuk a madarak zavartalan életét. A szekrénybe kenőcsöt, mákot, napraforgómagot tesszünk eleségül.

Hogyan tesszük a vastag gyertyát a gyertyatartóba? Gyakran előfordul, hogy a gyertya nem illik be a gyertyatartó nyílásába. Ilyenkör rendszerint faragással szoktak segíteni a bajon. Sokkal helyesebb, ha a következő módon járunk el. A stearin gyertyát rövid időre fővő vízbe mártjuk és miután meglágyult olyan vastagra formáljuk, hogy beletaláljon a tartó nyílásába. — Természetesen akkor is lehet alkalmazni ezt az eljárást, ha a gyertya vékonyabb a nyílásnál. Ekkor a meglágyult gyertyavéget kissé összenyomjuk, hogy a gyertya a tövével vastagabb legyen.

Előzzük meg a szerencsétlenséget! Télen sok szerencsétlenség származik abból, hogy az utak, utcák és járdák sikosak. Különösen ujonnan talpalt cipők használata veszedelmes ilyenkor, mert az új talp vagy a teljesen új cipő talpa nagyon csuszós. Mielőtt tehát az új cipőket vagy új talpa cipőket használatba vesszük, a talpát kezelésben kell részesíteni, hogy csuszósságát elveszítse. Smirglipapírral alaposan megdörzsöljük a talpat, míg simaságát elveszt.

Szerkesztői üzenetünk

Az első naptárexpedíciót befejeztük. Pár nap múlva megkezdjük a másodikát s akkor azon előfizetőinknek küldjük ki a naptárt, akik előfizetési hátrálékaikat december hó folyamán beküldték, illetve kifizették. A második expedíció nem tart sokáig s ha ezt befejeztük a későbbben fizetőinknek küldjük ki a naptárt, természetesen aszerint, a hogy a díjakat beküldték. Vagyis, aki hamarabb fizet, hamarabb jut naptárhoz. Hangsúlyozzuk azonban azt, hogy bár még van készletünk, nem biztosíthatjuk azoknak a naptárt, akik nem rendezik rövid időn belül hátrálékaikat, mert új kiadást a naptárból nem készítünk. Ezért tehát most újlag felhívjuk erre minden hátrálékos figyelmét s ha későn egyenlítik ki hátrálékukat, nem valószínű, hogy naptárjukat megkapják.

Az újévben több előfizetőnk arra hivatkozva, hogy anyagi helyzetük megromlott, kérte lapunk küldésének megszüntetését. Ezeknek, valamint azoknak, akik ezzel a gondolatokkal foglalkoznak azt üzenjük, hogy lapunk volt eddig is és lesz ezután is népünk szószólója s minden egyes előfizetőnk azt kell higgye, hogy az ő csekély díján mulik lapunk fennmaradása. Ha hivatásunkat nem tudjuk majd teljesíteni, azok, akik tőlünk megváltak, saját magukat okozták majd ezért. Kérünk tehát minden egyes előfizetőt, hogy maradjon hű hozzánk, ne válljon meg tőlünk egy sem, mert minél többen vagyunk együtt, annál nagyobb arányban tudjuk olvasóink szellemi igényeit kielégíteni. Dacára, hogy mostanában mindenkinek megnehezedett az élete, alig néhányan voltak ilyen beszüntetést kérők s reméljük, hogy nem is lesznek többen.

Köszönetünket fejezzük ki továbbá azon hű és lapunk sorsát szívükön viselő előfizetőink iránt, akik újévre máris jelentették be új előfizetőiket.

Kérjük a többi előfizetőinket is, hogy ne feledkezzenek meg

lapunkról az újévben s új előfizetők bejelentésével legyenek segítségünkre.

Ha minden egyes előfizetőnk legalább egy új előfizetőt bejelent s a díját be is küldi, olyan hatalmas táborunk lesz, hogy a nehéz időket átéljük s szavunk minden magyar községbe eljutva, ezzel népünk haladását és ismereteinek gyarapítását biztosíthatjuk. Ezeket kérjük előfizetőinktől, mint ajándékot az újévre.

F. J. Temesjenő, T. L. Majláthfalva, J. Gy. Ojtoz. Sch. F. Csanálos, B. J. Krasznahorvát, D. M. Nagysolymos, U. J. Mezőköbölkut, N. M. Rákosterebes, özv. O. F.-né Erdőgyarak, P. G. Fiátfalva, B. F. Teke, M. L. Bihar, M. G. Partos.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálaikat és köszönetüket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

N. J. Oláhlapos. Az adóbonokkal a régi adóhátrálékot lehet fizetni 1931. évig bezárólag. Sajnos eladás esetén nem adják meg érte a 100%-ot, hanem 50, sőt kevesebb százalékot. Tehát azok, akik adóbonjukat el akarják adni, a feltüntetett összegnek csak egyrészét kapják meg a vásárlótól készpénzben. Lehetséges, hogy eladási árak később emelkedni fog, de az sincs kizárva, hogy csökken, tehát ér-

demleges választ és tanácsot ez ügyben nagyon nehéz adni.

Sz. F. Máramarossziget. Az említett könyv nincs meg nálunk.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: Ö. A. Ipp 155 (r. 1933. dec. 31-ig), F. J. Déva 315 (levele szerint könyvvel), Sz. J. Zsibó 155 (r. 1933. dec. 31-ig), K. J. Kékes 475 (r. 1933. dec. 31-ig), K. J. Vadasd 100 (r. 1933. dec. 31-ig), ifj. Cs. I. Galsa 300 (r. 1933. dec. 31-ig), Ferendről: B. I. 150 és L. J. 150, A. A. Vizakua 155, Sz. F. Máramarossziget 475 (r. 1933. dec. 31-ig), B. S. Erdőhegy hsz. 80. 150 (r. 1933. dec. 31-ig), T. A. Palotafalva 20 és N. I. Gara Seceleanu 50 lejt küldött be a lapunkban hirdetett szegény család felszegélyezésére. Hittelsz. Gelence 300, P. I. Bölőu 150, N. L. Feldoboly 155, dr. P. D. Torja 100. Krasznáról: K. I. 150, Sz. I. 150, N. L. Szilágybagos 150, D. Gy. Lisznyó 155, Sz. A. Zágou 150, O. M. Oefalva 150, K. K. Lisznyó 155, G. I. Petrozsény 155, D. M. Diesőszeutmárton 155, Gy. A. Marosugra 155, L. J. Oravica 155, R. S. Magyarfráta 150, Sz. S. Bere 150, F. D. Kisadorján 305, ifj. O. S. Harasztkerék 150, K. M. Nyáradgálfalva 155, id. A. I. Kisbáony 155, S. P.-né Amac 150 (r. 1933. dec. 31-ig), Cs. J. Borbátvíz 155, K. J. Kaplony 120, P. M. Genes 150, (r. 1934. dec. 31-ig), id. D. A. és ifj. D. A. Szilágy-nagyfalu 150—150 lejt.

Minden gazdasági kérdésben tanácsot ad a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

című mezőgazdasági és közgazdasági folyóirat.

Előfizetési díj egész évre 80 lej.
félévre 50 lej.

Megjelent a karácsonyi szám!

Mutatványszámokat bárkinek ingyen küld a kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassai-u.) 5.

Rendelje meg a
PÁSZTORTÚZ

szépirodalmi és művészeti képes folyóirat

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Félszáz évre ... ECC L. Félévre 260 L.

Negyedévre 140 L.

Kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár,
Strada Baron L. Pop (volt Brassai-u.) 5. szám
Kérjen mutatványszámot.

Apróhirdetések

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 50 lej. Allástkeresők részére 20 szög 20 lej. Előfizetőknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő.

Eladó kéziüzemű eszerép és téglarétegű hat holdon Köteles Mihálytól Taut-Feketetót, Bihar-megye.

Felvinczy Borbála, ki Magyarországon a sashalmi állami lakótelepen lakik: keresi hugát Istvánffy Ferencné, született Felvinczy Ilonát, vagy annak gyermekeit, hogy címüket vele sürgősen közöljék, mert jelenleg nagyon beteg s ami kis holmija van, rájuk szeretné hagyni. Cim: *Állami Lakótelep Gondnoksága Sashalom, Magyarország.*

Karácsonyi és újévi ajándékkul vegyen olaszteleki kórház-sorsjegyet. Egy sorsjegy 25 lei. Főnyeremény 100.000 lei. Húzás 1934. február 10. Kapható mindenütt a jótékony Nőszövetségeknél: Fő-elárulító: *Unitárius Nőszövetség Odorheiu-Udvarhely, Str. Pr. Elisabeta 51.*

... ártészállításai akcióban
részt vesz, éppen ezért

Elűnő és olcsó regényekért
és szakkönyvekért forduljon
MINERVÁHOZ

Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria
10. (v. Deák F. utca) 1.

Égyetlen darab

DISTOL
EXPRES

**biztosan meggyógyítja
a mételyes juhot**
Darabja 10 Lei.

ÓVAKODJUNK UTÁNZATOKTÓL
KÉRJÜK MINDENÜT A VALÓDI FEKETE
TOKOKAT EZÜSTÖS DISTOL FELÍRÁSSAL
KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAKBAN ÉS DROGÉRIÁKBAN
FŐLERAKAT: **FREDERIC SPODHEIM & Co.**
BUCUREȘTI - BD. ELISABETA 53

„Magyar Nép”-et terjeszteni magyar kötelesség!